

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 13. september 2021

J.nr. 2015-96-lmj

Indberetning nr. 10/2021

Emner:

- *Stigende COVID-19 smitte blandt unge ikke-vaccinerede*
- *Landsstyrekoalitionen mister sit flertal i ny meningsmåling*
- *Kraftig reaktion på lagmandens indlæg i Altinget om sikkerheds- og forsvarsanliggender*
- *Færøernes Økonomiske Råd har lagt sin efterårsberetning frem*
- *Fiskeri efter torsk og kuller opnår MSC-godkendelse*
- *Positive tendenser i turismen*

Stigende COVID-19 smitte blandt unge ikke-vaccinerede

Gennem den seneste tid har man blandt de unge ikke-vaccinerede oplevet en stigning i COVID-19 smittede. Pr. 13. september 2021 er der i alt 32 aktiv smittede på Færøerne samt 209 i karantæne. Smitten hænger bl.a. sammen med, at der kun er 15 pct. færdigvaccinerede i aldersgruppen 12-15 år. Myndighederne håber på, at det nuværende smitteudbrud, som har sat mange unge i karantæne, kan bevirke, at flere af de unge nu lader sig vaccinere. 69,6 pct. af befolkningen har modtaget første vaccinationsstik, mens 65,9 pct. er færdigvaccineret.

Landsstyrekoalitionen mister sit flertal i ny meningsmåling

I en ny meningsmåling, foretaget af spyr.fo, står den nuværende landsstyrekoalition (Sambandsflokkurin, Fólkaflokkurin og Miðflokkurin) til at miste sit flertal, såfremt der var valg i dag og opnår 16 ud af i alt 33 mandater. Miðflokkurin, som er det eneste koalitionsparti, der står til en fremgang, vil gå fra 2 mandater ved valget i 2019 til 3 mandater. Sambandsflokkurin og Fólkaflokkurin står til at miste henholdsvis 2 og 1 mandat. Oppositionspartiet Tjóðveldi opnår for første gang siden valget et ekstra mandat, ligesom Javnaðarflokkurin, står til at blive Lagtingets største parti med en vælgertilslutning på 28 pct., svarende til en fremgang på 2 mandater. Det fremgår endvidere af meningsmålingen, at 36,7 pct. af de adspurgte ønsker den tidligere lagmand, Aksel V. Johannesen til lagmand, hvorimod 21,9 pct. ønsker den nuværende lagmand.

Kraftig reaktion på lagmandens indlæg i Altinget om sikkerheds- og forsvarsanliggender:

Lagmand Bárður á Steig Nielsen har i et debatindlæg i Altinget den 6. september 2021 skrevet om Færøernes stillingtagen til sikkerheds- og forsvarsanliggender. Han fastslår, at Færøerne sikkerhedspolitisk orienterer sig mod Vesten og sammen med nabolandene hører til NATO. Lagmanden er uenig med dem, der vil ligestille Kina, Rusland og USA i en sikkerhedspolitisk sammenhæng. Han påpeger, at Færøerne er på vej ind i en ny periode i sikkerhedspolitisk forstand, og at de færøske holdninger til sikkerheds- og forsvarsanliggender alt for længe har været præget af afstandtagen.

Lagmandens debatindlæg har fået oppositionsleder og formand for Tjóðveldi, Høgni Hoydal, til at kræve, at lagmanden giver det færøske folk en undskyldning. Han påpeger, at lagmanden direkte nedgør den færøske nation og Lagtinget, når han skriver, at færinger ikke ”altid kan flyve under radaren”, og at færinger og Lagtinget ikke har taget ansvar. Høgni Hoydal kalder det direkte illoyalt over for den færøske nation og Lagtinget.

Færøernes Økonomiske Råd har lagt sin efterårsberetning frem

Rådet lægger vægt på, at normaliseringen af færøsk økonomi er sket hurtigere end forventet. Færøske eksportvirksomheder er hurtigere kommet tilbage på de udenlandske markeder, og udenlandske turister er vendt tilbage. Rådet vurderer, at væksten i BNP for 2020 var på -2,4 pct. i løbende priser, og bliver på 7,9 pct. i 2021 og 3,3 pct. i 2022.

For 2020 er det især den indenlandske efterspørgsel, som bidrager til væksten, mens det for 2021 især er en større eksport af laks. Øgede kvoter og priser på bundfisk spiller også ind, men Rådet gør opmærksom på, at det er tvivlsomt, om bestanden tåler et øget fangstniveau. Eftersom der ikke er nogen aftale med Storbritannien for makrel, fiskes makrellen inden den kommer i britisk farvand, hvilket medfører en lavere eksportpris. Selv om Færøerne ensidigt har fastsat en større makrelkvote, forventes det ikke, at hele kvoten fiskes.

Forventningerne til 2022 er forbundet med betydelig usikkerhed. Vedrørende makrelfiskeriet er der meget usikkerhed pga. manglende aftale. anbefalingerne i forhold til bundfisk er lavere i 2022 og Rådet forventer derfor, at mængden bliver mindre, men at efterspørgslen stiger, og dermed at prisen nærmer sig 2019-niveauet. I forhold til opdræt forventes både større mængder og større prisniveau i 2022.

Rådet gør opmærksom på, at mangel på arbejdskraft påvirker flere brancher og anbefaler derfor, at det gøres lettere at få udenlandsk arbejdskraft til landet. Den stærke fremgang i færøsk økonomi burde give overskud på den færøske finanslov i de kommende år.

Det er, ifølge Rådet, ikke god finanspolitik, at de offentlige kasser i en situation med næsten ingen arbejdsløshed og stor indtægtsvækst ikke har overskud. Rådet peger på, at der er behov for konkrete planer for en holdbar finanspolitik, som også tager højde for de demografiske udfordringer, som Færøerne står overfor.

Endelig nævner Rådet også mangel på boliger som en flaskehals, der kan begrænse befolkningsvækst og økonomisk vækst. Rådet opfordrer derfor kommunerne til at prioritere udstykninger af byggegrunde, så udbuddet bliver større og priserne mindre.

Fiskeri efter torsk og kuller opnår MSC-godkendelse

Færøsk fiskeri efter torsk og kuller har nu fået MSC godkendelse, idet fiskeriet bliver vurderet bæredygtigt. Afgørende for godkendelsen er den administrative plan, som landstyredelem for fiskerianliggende, Jacob Vestergaard, har fået udarbejdet, og som skal være med til at regulere fiskedagene. Durita í Grótinum, direktør i FISF (Faroe Islands Sustainable Fisheries), oplyser, at godkendelsen vil sikre bedre adgang til nye markeder og nye købere.

Positive tendenser i turismen

Turisterne er tilbage på Færøerne. I juli måned blev der registreret næsten 31.300 overnatninger – det højeste antal nogensinde. Det er en vækst på næsten 50 pct. i forhold til 2020 og 25 pct. i forhold til 2019. Ser man på belægningsprocenten, er den på 75 i forhold til 63,5 i 2020, mens den var på 90 i 2019, hvilket hænger sammen med den store hoteludbygning, der er sket i samme periode.

På flyområdet er der en vækst i antal flypassagerer på 27 pct. i juli måned i forhold til samme måned i 2020. Endvidere har det norske flyselskab Widerøe fra den 3. september 2021 startet en ny flyrute mellem Bergen og Færøerne. Det forventes, at der flyves to gange om ugen.

Med venlig hilsen

Lene Moyell Johansen